

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
КЗ «Богодухівський ліцей № 2»
(протокол № 1 від 01.09.2022)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор КЗ «Богодухівський
ліцей № 2»

Тамара ЄМЕЛЬЯНЕНКО

01.09.2022

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Комунального закладу «Богодухівський ліцей № 2» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області II ступеня (базова середня освіта) для здобувачів освіти 6-Б класу, учасників науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», на 2022/2023 навчальний рік

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Комунального закладу «Богодухівський ліцей № 2» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області II ступеня (базова середня освіта) для здобувачів освіти 6-Б класу, учасників науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», на 2022/2023 навчальний рік

1. Вступ

Освітня програма Комунального закладу «Богодухівський ліцей № 2» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області II ступеня (базова середня освіта) для здобувачів освіти 6-Б класу, учасників науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», на 2022/2023 навчальний рік (далі – Освітня програма) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» (із змінами), «Про повну загальну середню освіту» (із змінами), Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 26 лютого 2020 року № 143) та сформована на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 року № 405, та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.11.2016 № 1319 «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України» на базі закладів загальної середньої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 № 140), враховуючи лист Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №1/9-254 «Щодо типових освітніх програм для 2–11 класів», листа Державної служби якості освіти від 06.08.2022 № 01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми», протоколу засідання педагогічної ради від 01.09.2022 № 1, не потребує окремого затвердження центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти, схвалюється педагогічною радою закладу освіти та затверджується директором ліцею. Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів оприлюднюються на вебсайті закладу освіти.

Мова навчання в закладі освіти – українська.

Тип закладу – ліцей.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного

стану в Україні» освітній процес у 2022/2023 навчальному році розпочнеться в День знань 1 вересня 2022 року й триватиме до 30 червня 2023 року.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» на період тривалості воєнного стану призупиняється дія положення частини третьої статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» в частині тривалості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти не менше 175 навчальних днів. 2022/2023 навчальний рік може тривати більше або менше 175 днів.

Структура і тривалість навчального року, навчального тижня, навчального дня, занять, відпочинку між ними, форми організації освітнього процесу визначені засіданням педагогічної ради закладу (протокол від 01 вересня 2022 року № 1) у межах часу, передбаченого освітньою програмою, відповідно до обсягу навчального навантаження, встановленого Робочим навчальним планом, та з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, особливостей регіону, навчального часу на проведення державної підсумкової атестації, додаткових консультацій для усунення прогалин у навчанні, навчально-польових занять/зборів і навчально-тренувальних занять з предмета «Захист України», інших форм організації освітнього процесу, визначених Освітньою програмою, а саме:

навчальні заняття організуються за семестровою системою:

I семестр – з 01 вересня по 23 грудня 2022 року.

II семестр – з 09 січня по 02 червня 2023 року.

Упродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

- осінні – 24.10.2022 по 30.10.2022,

- зимові – з 24.12.2022 по 08.01.2023,

- додаткові канікули для учнів 1-х класів – з 20.02.2023 по 26.02.2023,

- весняні – з 27.03.2023 по 02.04.2023.

У закладі освіти встановлюється п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями.

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором, індивідуальних занять, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в Річному навчальному плані Комунального закладу «Богодухівський ліцей № 2» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області на 2022/2023 навчальний рік (далі – Річний навчальний план) (*таблиця 1 до Освітньої програми*);

- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в *таблиці 2 до Освітньої програми*;

- пропонувані зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України», розміщено на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України та вебсайті закладу освіти;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- опис інструментарію оцінювання;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Під час розроблення Освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії закладу освіти, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Метою діяльності закладу освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Для реалізації мети, а також належної організації освітнього процесу заклад освіти ставить такі завдання:

- організація освітнього процесу після вимушеного переривання його звичного перебігу, викликаного спочатку тривалими карантинами, потім – військовою агресією РФ на території нашої держави;
- організація навчальної діяльності здобувачів освіти та способів побудови зворотного зв'язку в умовах очної, дистанційної, змішаної форм навчання;
- забезпечення психологічних аспектів організації освітнього процесу в умовах воєнного/післявоєнного стану;
- забезпечення рівного доступу кожного учня до освіти;
- дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;
- становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі;
- формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;
- створення освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри, без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;
- утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими;

- формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;

- плекання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля.

2. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 6-Б класу КЗ «Богодухівський ліцей № 2», які будуть навчатися за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», складає 1155 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у Річному навчальному плані.

Річний навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Річний навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову.

Для 6-Б класу Річний навчальний план складений відповідно до додатка 3 до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.11.2016 № 1319 «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» на базі закладів загальної середньої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 № 140) «Типовий навчальний план 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (таблиця 1 до Освітньої програми).

У 2022/2023 навчальному році здобувачі освіти 6-Б класу працюватимуть за Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 01.09.2020).

Освітня галузь «Мови і літератури» реалізується через навчальні предмети «Українська мова» (4 години на тиждень); «Українська література» (1,5 години на тиждень); «Зарубіжна література» (2 години на тиждень); «Іноземна мова (англійська)» (5 годин на тиждень).

Освітня галузь «Математика» реалізується через навчальний предмет «Математика» (6 годин на тиждень).

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через навчальні предмети «Природознавство. Твої фізичні відкриття» (1 година на тиждень), що є пропедевтичним для курсів фізики, хімії і астрономії, «Біологія» (2 години на тиждень), «Географія» (2 години на тиждень).

Мета і завдання освітньої галузі «Мистецтво» реалізується через інтегрований курс «Мистецтво» (1 година на тиждень).

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується через навчальний предмет «Вступ до історії» (2 години на тиждень).

Освітня галузь «Технології» реалізується через навчальні предмети «Інформатика» (1 година на тиждень), «Трудове навчання» (1 година на тиждень).

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується через навчальні предмети «Фізична культура» (3 години на тиждень), інтегрований курс «Навчаємося разом» (2 години на тиждень). У межах курсу «Навчаємося разом» інтегрується матеріал навчальних предметів «Етика», «Основи здоров'я». Уведення до інтегрованого курсу «Навчаємося разом» годин освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» навчального предмета «Основи здоров'я» у проектному класі забезпечує належний рівень формування у здобувачів освіти свідомого ставлення до свого життя і здоров'я, оволодіння основами здорового способу життя, навичками безпечної для життя і здоров'я поведінки, позитивного мислення та емоційного інтелекту, психологічної установки на навчання як вирішального засобу розвитку особистості та досягнення успіхів в усіх сферах діяльності, становлення учня як суб'єкта життєдіяльності.

Однією з ключових особливостей Проекту є ціннісне насичення кожного уроку. Реалізація такого принципу спрямовується, зокрема, на формування культурної компетентності в учнів проектного класу. Дієвим засобом є хвилинки релаксації культуротворчої спрямованості, які проводять на одному або декількох уроках кожного предмета впродовж навчального дня.

У 6-Б класі, учасника Проекту, вивчення предметів та інтегрованих курсів «Навчаємося разом», «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Біологія», «Географія», «Природознавство. Твої фізичні відкриття», «Вступ до історії», «Математика», «Еврика» здійснюється за навчально-методичними комплектами, розробленими авторськими колективами під керівництвом доктора педагогічних наук, професора І.В. Гавриш.

Вивчення всіх інших предметів, що входять до Річного навчального плану рівня базової середньої освіти, здійснюється за Типовою навчальною програмою.

Варіативна складова Річного навчального плану визначається, враховуючи особливості організації освітнього процесу КЗ «Богодухівський ліцей № 2» та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу (протокол педагогічної ради від 17 червня 2022 року № 21).

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією інваріантної, варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету. Річний навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, у якій передбачено вивчення курсу за вибором, а саме:

- з метою розвитку логіки та евристичного мислення здобувачів освіти за рахунок годин варіативної складової Річного навчального плану передбачено вивчення учнями курсу за вибором «Еврика» (0,5 години на тиждень).

Години предметів інваріантної та варіативної складових Річного навчального плану, що позначені дробовим числом (0,5; 1,5), викладатимуться впродовж навчального року: ціла частина – щотижнево, дробова (0,5 години) – по 1 годині через тиждень.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань закладу. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Навчаємося разом», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових Річного навчального плану.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформовано з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій, а саме: футбол, волейбол, гімнастика, легка атлетика, баскетбол.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлена відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Клас може ділитися на групи:

- при вивченні української та іноземної мов за умови наявності в класі понад 27 учнів;
- при проведенні практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі;
- при проведенні уроків з трудового навчання (окремо для хлопців і дівчат) за умови наявності в класі понад 27 учнів, але не менше 8 учнів у групі

Річний навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем в одну робочу зміну.

3. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1.	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		<p>мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іноземних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2.	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іноземні тексти.</p>
3.	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
4.	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5.	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6.	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7.	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
8.	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9.	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10.	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток»,

«Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо-предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури
Суспільствознавство
Мистецтво
Математика
Природознавство
Технології
Здоров'я і фізична культура

Освітня галузь «Мови і літератури» у Річному навчальному плані реалізується через навчальні предмети «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова (англійська)».

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується через навчальний предмет «Вступ до історії».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через навчальний предмет «Мистецтво».

Освітня галузь «Математика» реалізується через навчальний предмет: «Математика».

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через навчальні предмети: «Природознавство. Твої фізичні відкриття», «Біологія», «Географія».

Освітня галузь «Технології» реалізується через навчальні предмети «Трудове навчання» та «Інформатика».

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується через навчальні предмети «Навчаємося разом» та «Фізична культура».

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах, перелік яких подано в *таблиці 2 до Освітньої програми*.

4. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Освітній процес у ліцеї організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Організація освітнього процесу може здійснюватись за інституційною (очною (денною), дистанційною, мережевою) або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими. Таке поєднання можливе, зокрема, для різного виду занять (практичні, лабораторні заняття проводяться в очному режимі, лекційні – в дистанційному). Або для різних груп одного класу: частина учнів класу навчаються очно, інша – дистанційно в асинхронному режимі, з можливістю надання учням підтримки шляхом проведення консультацій у синхронному режимі. При цьому для учнів визначається черговість очного та дистанційного навчання з метою забезпечення рівних умов для здобуття освіти.

Заклад освіти може організовувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. При цьому обсяг навчального часу, що забезпечується в синхронному режимі, визначається педагогічним працівником і може бути менше обсягу, зазначеного в пункті 7 розділу I Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти.

Також, в очному режимі, у разі нестачі в шкільному укритті місць для всіх учасників освітнього процесу, можлива організація навчання по змінах або переведення навчання з окремих предметів на дистанційну форму.

За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню)), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу освіти, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти.

Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується директором ліцею та підписується батьками.

Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в населеному пункті і визначається рішенням військово-цивільної адміністрації. Рішення приймається за участю батьків. Якщо батьки не погоджуються з очною формою навчання, вони можуть обрати дистанційну форму або індивідуальний графік навчання, або перевести дитину на екстернатну форму навчання. Для учнів, батьки яких оберуть онлайн-навчання, у закладі освіти можуть організовуватись окремі класи з дистанційною формою організації освітнього процесу. Також, за умови обладнання класних приміщень відеокамерами, може бути створена можливість для дистанційного спостереження за уроком або відеозапису уроків. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації у населеному пункті. Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, здійснюється відповідно до листа МОН від 30.06.2022 № 1/7322- 22 «Про організацію 2022/2023 навчального року».

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в даній Освітній програмі. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-суди, урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

5. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

1. Кадрове забезпечення освітньої діяльності. Директор ліцею формує штат закладу, залучаючи кваліфікованих працівників відповідно до штатного розпису. Керівництво закладу намагається створювати якісну мотивацію до професійної діяльності. Директор закладу знає професійні можливості кожного працівника і враховує їх під час планування освітнього процесу. Керівництво закладу сприяє

професійному вдосконаленню педагогів. 100 % працівників щорічно проходять курси підвищення кваліфікації відповідно до Плану підвищення кваліфікації педагогів.

2. *Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності.* Для виконання Освітньої програми ліцею на 2022/2023 навчальний рік передбачено використання затверджених Міністерством освіти і науки України навчальних програм з усіх предметів інваріантної частини, програм факультативних курсів, курсів за вибором варіативної складової Річного навчального плану, інших методичних матеріалів.

3. *Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності.* Матеріально-технічна база ліцею відповідає цілям і завданням закладу освіти. Навчальні кабінети, враховуючи 3 кабінети інформатики, облаштовані сучасним обладнанням (мультимедійними комплексами, телевізорами, персональними комп'ютерами, ноутбуками, планшетами, лабораторним обладнанням) і дозволяють забезпечувати якісний освітній процес. У закладі функціонує медіатека, ресурсна кімната, що забезпечують якісні освітні послуги для дітей з особливими освітніми процесами. Навчальні кабінети, медіатека, ресурсна кімнати під'єднані до мережі «Інтернет».

4. *Якість проведення навчальних занять, моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).* Рівень навчальних досягнень учнів – це головний критерій в оцінці роботи вчителя. Контроль за рівнем навчальних досягнень здобувачів освіти передбачає такі завдання:

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (основними формами моніторингу є проведення діагностичних контрольних робіт, участь учнів в олімпіадах, конкурсах, анкетування, опитування учасників освітнього процесу, спостереження за освітнім та виховним середовищем);
- з'ясування причин низької успішності учнів класу чи окремого учня;
- вивчення системи роботи педагогів;
- уведення в освітній процес різних форм навчання (індивідуальної форми, дистанційної, змішаного навчання).

Завданням системи внутрішнього забезпечення якості освіти є:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

6. Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів обов'язкового освітнього компонента Річного навчального плану закладу та відповідно до рішення педагогічної ради (протокол від 01.09.2022 № 1) курс за

вибором «Еврика» із складників вибіркового освітнього компонента не оцінюється за бальною системою, а лише за допомогою формувального оцінювання.

Оцінювання результатів навчання учнів буде зорієнтоване на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 квітня 2011 р. № 329 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України від 11 травня 2011 р. за № 566/19304), та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 р. № 1222.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у таблиці успішності, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюють відповідно до вимог навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);
- цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, лабораторних, практичних робіт, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу освіти здійснюють самостійно вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

На основі Освітньої програми складено та затверджено Річний навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

7. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Зарахування (переведення) учнів до проєктного 6-го класу відбувається відповідно до чинного законодавства.

Навчання за Освітньою програмою можуть розпочати (продовжити) учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, досягли результатів навчання за 5 клас, що підтверджено відповідним документом (табелем успішності).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів учні повинні пройти відповідне оцінювання у порядку, визначеному Порядком переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 14 липня 2015 року № 762 (із змінами), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 р. за № 924/27369), або в екстернатній формі здобуття повної загальної середньої освіти згідно до Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314) упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання (Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти пункт 4 абзац 2) наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Таблиця 1

до Освітньої програми Комунального закладу «Богодухівський ліцей № 2» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області II ступеня (базова середня освіта) для здобувачів освіти 6-Б класу, учасників науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», на 2022/2023 навчальний рік

РІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Комунального закладу «Богодухівський ліцей № 2» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області II ступеня (базова середня освіта) для здобувачів освіти 6-Б класу, учасників науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», з навчанням українською мовою

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		6-Б
Мови і літератури	Українська мова	4
	Українська література	1,5
	Іноземна мова (англійська)	5
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Вступ до історії	2
Мистецтво	Мистецтво	1
Математика	Математика	6
Природознавство	Біологія	2
	Природознавство. Твої фізичні відкриття	1
	Географія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	1
Здоров'я і фізична культура	Навчаємося разом	2
	Фізична культура	3
Разом		30,5+3
Додаткові години на факультативні курси, індивідуальні заняття та курси за вибором		0,5
1. Еврика(курс за вибором)		0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31+3

Таблиця 2

до Освітньої програми Комунального закладу «Богодухівський ліцей № 2» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області II ступеня (базова середня освіта) для здобувачів освіти 6-Б класу, учасників науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», на 2022/2023 навчальний рік

**ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ
для здобувачів освіти 6-Б класу,
учасників науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»**

№ з/п	Назва навчальної програми	Ким і коли затверджена
1.	Навчальна програма «Українська мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»	«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (лист МОН України № 1/11-5342 від 07.06.2019)
2.	Українська література	наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
3.	Зарубіжна література	наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
4.	Іноземна мова	наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
5.	Навчальна програма «Навчаємося разом» для 5-6 класів, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»	Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист ДНУ «ІМЗО» від 02.07.2019 № 22.1/12-Г-529)
6.	Вступ до історії	наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
7.	Навчальна програма «Математика» для 5-9 класів, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»	«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (лист МОН України № 1/11-11050 від 13.12.2019)
8.	Інформатика	наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
9.	Мистецтво	наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804

10	Трудове навчання	наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
11	Фізична культура	наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407
12.	Навчальна програма «Еврика» для 5-6 класів, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України»	«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (лист МОН України № 1/11-8250 від 03.08.2018)
13.	Математика (НМК)	Гриф ІМЗО від 10.07. 2019 22.1/12-Г-632
14.	Біологія (НМК)	Гриф ІМЗО від 21.05. 2019 22.1/12-Г-278
15.	Географія (НМК)	Гриф ІМЗО від 08.07. 2019 22.1/12-Г-599
16.	Природознавство. Мої фізичні відкриття (НМК)	Гриф ІМЗО від 21.05. 2019 22.1/12-Г-275
17.	Навчаємося разом (НМК)	Гриф ІМЗО від 02.07. 2019 22.1/12-Г-529
18.	Українська мова (НМК)	Гриф ІМЗО від 27.05. 2019 22.1/12-Г-302
19.	Українська література (НМК)	Гриф ІМЗО від 20.06. 2019 22.1/12-Г-427
20.	Зарубіжна література (НМК)	Гриф ІМЗО від 24.04. 2019 22.1/12-Г-240